

769

Μία συνέντευξις τοῦ Διευθυντοῦ τῆς ΑΣΒΣ

Τὸ δέντρο πού ἔχει καλὸ καρπὸ αὐτὸ
ὄλο πετροβολιέται.

Ἑλλ. παροιμία

“Ὅστις δὲ διαβολαῖσι πείθεται ταχύ,
ἤτοι πονηρὸς αὐτὸς ἐστὶ τοὺς τρόπους
ἢ παντάπασι παιδαρίου γνώμην ἔχει.

Μένανδρος

Συντάκτης φοιτητικής εφημερίδος έπεσκέφθη τόν Διευθυντήν τής Α. Σ. Β. Σ. κ. **Στράτον Κ. Παπαϊωάννου** καί του άπηύθυνεν σειράν έρωτημάτων επί τής λειτουργίας καί των σκοπών τής 'Ανωτέρας Σχολής Βιομηχανικών Σπουδών. 'Αναδημοσιεύομεν έκ τής έν λόγφ εφημερίδος τήν έξόχως διαφωτιστικήν διά τήν δρασιν καί τούς σκοπούς τής Σχολής, συνέντευξιν ταύτην ή όποία περιέχει συνάμα λαμπράς ύποθήκας, άληθινά «χρυσά έπη».

1. Πώς έδημιουργήθη ή Σχολή; Ποίον είναι τό πρόγραμμά της, αί ιδιορροθμίαι της, αί προσπάθειαι της, αί φιλοδοξίαι της;

Πάν Ίδρυμα — καί έπομένως καί πάν έκπαιδευτικόν Ίδρυμα — πρέπει νά πηγάξη από τάς κοινωνικάς συνθήκας καί πρέπει νά έξυπηρετή κοινωνικάς ανάγκας· άλλως είναι περιττόν καί, κατά τό Εύαγγέλιον, «τό περισσόν έκ του πονηροϋ έκπορεύεται».

'Η Σχολή μας άποτελεί όχι μόνον νέον, άλλα καί ιδιότυπον έκπαιδευτικόν Ίδρυμα, προωρισμένον νά έξυπηρετήση έμφανείς κοινωνικάς ανάγκας, τάς όποίας έδημιούργησεν ή νέα οικονομική συγκρότησις τής χώρας, ή όποία όρθως ζητεί, καί διά λόγους δημογραφικούς καί διά λόγους πολιτικούς, νά στηριχθή επί τής βιομηχανίας.

'Ως γνωστόν, τό Πολυτεχνείον καταρτίζει τεχνικούς, ή δέ Α.Σ.Ο. καί Ε.Ε. φιλοδοξεί, μαζί μέ μίαν εύρειαν νομικήν μόρφωσιν, νά παρασκευάση θεωρητικά στελέχη διά τήν έν γένει οικονομίαν τής χώρας, καί Ιδια άνωτέρους ύπαλλήλους του 'Υπουργείου των Οικονομικών. 'Η βιομηχανία, όμως, είναι έν σύνθετον τεχνικοοικονομικόν φαινόμενον μέ Ιδιάζοντα προβλήματα, των όποίων ή έπίλυσις διά των άρμοδίων διοικητικών οργάνων άπαιτεί εύρειαν ειδικήν οικονομικήν καί διοικητικήν κατάρτισιν ως καί τήν πρόπυσιν τεχνικών ένημέρωσιν. 'Η Βιομηχανική Σχολή πιστεύει ότι διδει τήν δέουσαν άπάντησιν εις τά έρωτήματα τό όποία από έκπαιδευτικής πλευράς άνακύπτουν εις τήν Βιομηχανίαν. 'Εκ του γεγονότος τούτου πηγάζει ή πολυμερής μόρφωσις των σπουδαστών μας, μέ μαθήματα εις τά όποια ότε μέν ή διδασκαλία σκοπόν έχει νά καταρτίση (όπως είναι τά οικονομικά, έμπορικά καί κυρίως άνθρωπίνου παράγοντος μαθήματα), ότε δέ άπλως νά ένημερώση τόν σπουδαστήν όπως είναι τά νομικά καί τά τεχνικά μαθήματα).

2. Ποία είναι αυτά τά ειδικά μαθήματα τής Σχολής σας καί ποίαι διαφοραί ύπάρχουν μέ τήν Α.Σ.Ο. καί Ε.Ε. ;

Εις τήν Βιομηχανικήν Σχολήν διδάσκονται όλα τά μαθήματα τά διδασκόμενα εις τήν Α.Σ.Ο. καί Ε.Ε., μέ τήν διαφοράν ότι : α) 'Η διδασκαλία του Δημοσίου καί 'Ιδιωτικού Δικαίου είναι περιωρισμένη εις τήν δέουσαν ένημέρωσιν των σπουδαστών. Εις τήν Α.Σ.Ο. καί Ε.Ε. δίδεται Ιδιάζουσα προσοχή εις τά Νομικά, δεδομένου ότι οι πτυχιούχοι της ζητούν νά έγγράφονται εις τήν Νομικήν Σχολήν. β) 'Η διδασκαλία των μαθημάτων έχει έπαγγελματικόν κυρίως χαρακτήρα καί έπιβοθητικώς θεωρητικόν. «Τό χρήσιμον διδασκίον», διά νά μεταχειρισθώ τήν λακωνικήν έκφρασιν μεγάλου παιδαγωγού.

'Εκτός τούτων, εις τήν Σχολήν διδάσκονται, ως Ίδια μαθήματα: 1) ή Βιομηχανική καί 'Ενεργειακή Πολιτική, 2) ή 'Εμπορική Πολιτική, 3) ή 'Οργάνωσις των 'Επιχειρήσεων, 4) ή 'Οργάνωσις των 'Εργοστασίων, 5) ή Κοινωνική Πολιτική, 6) τό 'Εργατικόν Δίκαιον, 7) ή Στατιστική, 8) ή Ψυχοτεχνική καί ή Φυσιολογία τής 'Εργασίας, 9) ή Βιομηχανική 'Υγιεινή. 'Επίσης διδάσκονται ή Φυσική, ή Μηχανογνωσία καί ή 'Ηλεκτροτεχνία, διότι οι σπουδασταί πρέπει νά είναι ένημερωμένοι εις τά προβλήματα τής τεχνικής οργάνωσης καί λειτουργίας των βιομηχανικών έπιχειρήσεων. Π. χ. ή διδα-

σκαλία του κόστους προϋποθέτει τεχνικήν ἐνημέρωσιν· ἄλλως ἢ διδασκαλία κτίζεται ἐπὶ τῆς ἄμμου. Μὴ πλανώμεθα εἰς τοῦτο.

Ἡ Σχολὴ ἰδιαιτέρως ἔχει στρέψει τὴν προσοχὴν τῆς πρὸς τὰ προβλήματα τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος, διότι ἀπὸ τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου «ἀνεκαλύφθη ὁ ἀνθρώπος» ὡς συντελεστὴς τῆς παραγωγῆς, παραπλεῶς πρὸς τὰ ὑλικά κεφάλαια. Δὲν ἀποτελεῖ, βεβαίως, πρωτοτυπία τῆς Σχολῆς, δεδομένου ὅτι ἀπὸ ἐτῶν εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ εἰς τὴν Εὐρώπῃ αἱ Σχολαὶ — γενικαὶ καὶ εἰδικαὶ — ἔχουν περιλάβει, ὡς κύρια πλέον μαθήματα, τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸν ἀνθρώπινον παράγοντα προβλήματα. Ἀποτελεῖ, ὅμως, δικαίαν ὑπερφημίαν τῆς Σχολῆς ὅτι πρώτη αὐτὴ — καί, δυστυχῶς, ἀκόμη μόνη — ἐξήτασε καὶ ἐδίδαξεν ὠλοκληρωμένα τὰ προβλήματα: τὰ ὀργανωτικά, τὰ κοινωνικά, τὰ διοικητικά, τὰ ὑγεινολογικά, τὰ ψυχολογικά, τὰ σχετιζόμενα μὲ τὸν ἀνθρώπον, ὡς συντελεστὴ τῆς μείζονος ἀποδόσεως εἰς τὴν παραγωγὴν. Δὲν δύναται τις σήμερον νὰ εἶναι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς βιομηχανίας — πολὺ περισσότερον νὰ τὴν διευθύνῃ — ἐὰν δὲν εἶναι, ὄχι ἀπλῶς ἐνημερωμένος, ἀλλὰ πλήρως κατατοπισμένος εἰς τὰ προβλήματα ταῦτα.

3. Πῶς ἐξηγεῖτε τὴν πολεμικὴν ὠρισμένων Καθηγητῶν τοῦ Πολυτεχνείου κατὰ τῆς Σχολῆς;

Πολλὰ πράγματα εἶνε ἀνεξήγητα. Πάντως ἡ πολεμικὴ αὐτὴ εἶνε παραπολὺ κολακευτικὴ διὰ τὴν Σχολὴν μας. Σημαίνει πλήρη ἀναγνώρισιν τῆς ἀξίας τῆς, σημαίνει ὅτι ἀνταγωνιστὰ ἐνὸς γηραιοῦ Πολυτεχνείου παρουσιάζονται οἱ πτυχιούχοι μιᾶς νεορωτᾶτης Σχολῆς!

Ἀνεξαρτήτως τούτου δὲν ἀντιλαμβάνομαι ποῦ ὑπάρχει ὁ ἀνταγωνισμός. Τὸ μὲν Πολυτεχνεῖον εἶνε τεχνικὴ Σχολὴ καὶ ἡ Σχολὴ μας εἶνε οἰκονομικὸ - διοικητικὴ. Τὸ Πολυτεχνεῖον παρασκευάζει τεχνικά στελέχη, ἡμεῖς δὲ οἰκονομικά καὶ διαχειριστικά.

Φοβοῦνται ὅτι ἡ διοίκησις τῶν βιομηχανιῶν θὰ περιέλθῃ εἰς τοὺς ἰδικούς μας ἀποφοίτους. Ἐὰν εἶνε καλύτερον κατηρτισμένοι, ὀρθῶς. Αὐτὸ εἶνε τὸ συμφέρον τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας. Ἀλλὰ ἡ διοίκησις εἶναι ἤθως καὶ τάλαντος. Αὐτὸ ἄς φροντίσωμεν ὅλοι οἱ ἀρμόδιοι — Νομικὴ Σχολή, Πολυτεχνεῖον, Πάντειος, Ἐμπορικὴ, Βιομηχανικὴ Σχολή — νὰ τὸ ἀναπτύξωμεν μὲ τὴν κατάλληλον μὀρφωσιν, διότι, ἐπὶ τέλους, τὸ Πολυτεχνεῖον γνωρίζει ὅτι διὰ τὰς διοικητικὰς θέσεις τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων δὲν παρασκευάζει μόνον ἡ Βιομηχανικὴ Σχολὴ ὑπαλλήλους, οὔτε δὲ καὶ ἐσκέφθη ποτὲ αὐτὴ νὰ μονοπωλήσῃ τὰς θέσεις ταύτας καὶ εἶναι φυσικὸν νὰ ἐρωτᾶται, διατὶ βάλλουν μόνον κατὰ τῆς Βιομηχανικῆς Σχολῆς;

Τὸ ἐκπαιδευτικὸν συμφέρον τοῦ τόπου δὲν εἶναι νὰ καταπολεμῶμεν τὴν ὑπαρξίν ἄλλων Σχολῶν, ὅταν μάλιστα δὲν τολμῶμεν δημοσίᾳ νὰ ἔχωμεν ἐπιχειρήματα ἐναντίον των, ἀλλὰ νὰ ἀναζητῶμεν ποῖα εἶναι ἡ δέουσα μὀρφωσις τῶν νέων διὰ τοὺς ἐκαστοτε συγκεκριμένους σκοπούς.

Ἡμεῖς ἐλάβομεν ὡς βᾶσιν τὰ ὅσα ἐδίδαξεν ὁ περίφημος Fayol διὰ τὴν ὀργάνωσιν καὶ διοίκησιν τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἀναλόγως κατηρτίσαμεν τὸ πρόγραμμά μας, εἰς τὸ ὅποιον ὑπάρχουν ὠρισμένα τεχνικά μαθήματα (Φυσικὴ, Χημεία, Ἐμπορευματολογία, Μηχανογνωσιὰ καὶ Ἡλεκτροτεχνία. ὠραι 14 ἐπὶ 104) πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν σπουδαστῶν μας εἰς τὴν τεχνικὴν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τῶν βιομηχανιῶν μας.

Θέλω νὰ προσθέσω ἀκόμη ὅτι τὸ παγκοσμίου φήμης «Τεχνολογικὸν Ἰνστιτοῦτον τῆς Μασσαχουσέτης», εἰς ἔρευνάν του μεταξύ 2000 Διευθυντῶν ἐπιχειρήσεων εἰς τὴν Ἀμερικὴν, διεπίστωσε ὅτι ἐκ τῶν ἀπαραιτήτων προσόντων διὰ τὴν διευθύνσιν τῶν ἐργασιῶν 13 οἱ εἶνε τεχνικαὶ γνώσεις. Εἶνε, λοιπόν, ἔγκλημα, ὅτι καὶ τὰ τεχνικά μαθήματα καταλαμβάνουν τὰ 13 οἱ τῶν παρεχομένων ὑπὸ τῆς Σχολῆς γνώσεων;

Εἰς τὸν αἰῶνα τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας ἀγανακτοῦν, διότι ἔχομεν περιλάβει τεχνικά μαθήματα καὶ ἡμεῖς συνιστῶμεν νὰ ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμά μας καὶ νὰ προσθέσουν εἰς τὰ Τεχνικά Σχολεῖα, ἀνώτερα καὶ μέσα, «μαθήματα τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος», τὰ ὅποια ἡ σημερινὴ «ἀνθρωπιστικὴ ἀντίληψις» τῆς παραγωγῆς κατέστησεν ἀναγκαῖα. Διότι μὴ λησμονῶμεν ὅτι μία βιομηχανικὴ ἐπιχείρησις δὲν εἶνε συγκρό-

τημα μόνον μηχανῶν, ἐργαλείων καὶ κτιρίων, ἀλλὰ συνάμα, καὶ προπαντός, σύνολον ἀνθρώπων ἐργαζομένων διὰ παραγωγικὸν σκοπὸν.

Πιστεύω ὅτι ἡ διαμάχη αὐτὴ τῶν Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτηρίων δὲν προᾶγει τὸ συμφέροντα τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ δὲν ἐξυπηρετεῖ τοὺς νέους· δὲν δημιουργεῖ προπαντός ἀκαδημαϊκὸν ἦθος. Ἡ ἐκπαίδευσις δὲν ἀνήκει εἰς τοὺς διευθύνοντας τὰ Ἰδρύματα, ἀλλ' εἰς τὸ Ἔθνος, τὸ ὁποῖον δικαίως ἀξιοῖ συνεργασίαν γόνιμον καὶ ἀμιλλαν εὐγενῆ τῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων. Ἄλλοτε ἡ Ἐκπαίδευσις καὶ τὸ Ἔθνος πολὺ ἐζημιώθησαν μὲ τὴν σύγκρουσιν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τοῦ Πολυτεχνείου ἐξ αἰτίας τῆς Σχολῆς τῶν Χημικῶν - Μηχανικῶν. Ἡ Βιομηχανικὴ Σχολή, ὡς νεωτέρα ἀδελφὴ, ζητεῖ στοργὴν καὶ καθοδήγησιν, ἀπὸ τὰ ἀρχαιότερα πνευματικὰ Ἰδρύματα τῆς Χώρας. Πάντως προχωρεῖ σταθερῶς εἰς τὸ δημιουργικὸν τῆς ἔργον, μὲ λύπην φυσικὰ, διότι ἐνίστε καὶ ἀπὸ ὀλίγους συναντᾷ, ὄχι στοργὴν καὶ κατανόησιν, ἀλλὰ διαβολὰς καὶ κακότητας.

4. Νομίζετε ὅτι ἡ κατάρτισις τῶν σπουδαστῶν εἰς τὴν Σχολὴν σας εἶναι ἐφάμιλλος πρὸς τὴν ἐπιτυχηανομένην εἰς τὰς ἄλλας Σχολάς;

Μόνον ἡ Πολιτεία καὶ ἡ Κοινωνία δύναται νὰ δώσῃ ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτημά σας. Ἡ Σχολὴ πράττει πᾶν τὸ δυνατόν Σπᾶνιαι καὶ ἀπολύτως δικαιολογημένα εἶναι αἱ ἀπουσίαι καθηγητῶν — 7 οἱ ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν μαθημάτων. Ὁ ζήλος καὶ ὁ ἐνθουσιασμός των διὰ τὸ ἔργον των, τὸ ἀκαδημαϊκὸν των ἦθος, ἡ μόρφωσις των, ἡ παιδαγωγικὴ των ἱκανότης εἶναι παγκοίως γνωστά. Ὅ,τι ὅμως δέον πράγματι νὰ ἐξαρθῆ εἶναι τὸ γεγονός ὅτι οἱ σπουδασταὶ παρακολουθοῦν τὰ μαθήματα εἰς ποσοστὸν ὄχι σύνηθες εἰς τὴν ἀνωτάτην ἐκπαίδευσιν. Ἄνευ οὐδεμιᾶς ὑποχρέωσεως, ἀκόμη καὶ εἰς τὸ Γ' ἔτος—τὸ τελευταῖον—αἱ παρουσίαι φθάνουν τὰ 85—90 οἱ τῶν ἐγγεγραμμένων. Τοῦτο δέον νὰ ἀποδοθῆ εἰς τὴν καλὴν διδασκαλίαν καὶ, πρὸ παντός, εἰς τὴν καλὴν ἐκλογὴν τῆς διδασκείας ὕλης. Ἡ Σχολὴ λειτουργεῖ βάσει Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος, τὸ ὁποῖον καθηρτίσθη μετὰ μακρὰν ἐπιστημονικὴν ἐπεξεργασίαν. Τὸ Πρόγραμμα ἐδημοσιεύθη εἰς ἴδιον τεύχος καὶ μόνον ἐπαινετικῶν κριτικῶν ἔτυχε. Δυστυχῶς ἡ κατάκρισις γίνεται μόνον ἰδιαιτέρως καὶ δὲν τολμᾷ νὰ λάβῃ ἐπίσημον ἐμφάνισιν. Πάντως, τὸ Ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα ὑφίσταται διαρκὴ ἐπεξεργασίαν καὶ συνεχῶς συγχρονίζεται. Ἡ οἰκονομικὴ ζωὴ συνεχῶς μεταβάλλεται, καὶ δι' αὐτὸ νοεῖται ἀποσπασμένον» οὔτε ὠρολόγιον οὔτε ἀναλυτικὸν πρόγραμμα μαθημάτων. Ἡ Σχολὴ ἔχει τὴν νομικὴν εὐχέρειαν νὰ ἀποβάλλῃ τὸ «περιττόν» καὶ νὰ προσθήτῃ ὅ,τι νέον, χρήσιμον καὶ ἀπαραίτητον στοιχεῖον.

5. Ἡ Σχολὴ εἶναι ἀξία συγχαρητηρίων διὰ τὰς διαλέξεις τῆς αἱ ὁποῖαι τόσῃν ἐνεποίησαν ἐντύπωσιν. Θὰ τὰς συνεχίσετε καὶ ἐφέτος;

Σὰς εὐχαριστῶ διὰ τὰ καλὰ σας λόγια. Πράγματι, ἡ Σχολὴ προσεπάθησε νὰ καταστῇ ἐν ἐλευθέρῳ πνευματικῶν ἀκτινοβολοῦν κέντρον. Κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν, αἱ διαλέξεις τῆς—περίπου 65—ἐστράφησαν περὶ ποικίλα θέματα καὶ ἰδιαιτέρως περὶ τὴν παραγωγὴν καὶ ἐμπορίαν τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων (1949—50), περὶ τὴν ἀνασυγκρότησιν (1950—51) καὶ περὶ τὴν ἐκβιομηχάνισιν (1951—52). Ἐδημιουργήθη οὕτω μία παράδοσις. Ἐφέτος θὰ γίνῃ πάλιν σειρὰ 25 περίπου διαλέξεων, ἑλλήνων καὶ ξένων ἐπιστημόνων καὶ οἰκονομικῶν παραγόντων. Οὕτω, μέσα εἰς περιβάλλον ἐπιστημονικὸν καὶ ἀλληλοσεβασμοῦ, θ' ἀναπτυχθοῦν ἐπίκαιρα ζητήματα τοῦ τόπου.

6. Ὑπάρχουν παράπονα σπουδαστῶν διὰ τὴν καθυστέρησιν ἐκδόσεων τῆς Σχολῆς. Ποία εἶνε ἡ γνώμη σας ἐπ' αὐτοῦ;

Τὸ πρᾶγμα κυριολεκτικῶς μὲ ἐκπλήσσει. Ἡ Σχολὴ ἔχει σειρὰν ποικίλων δημοσιευμάτων, ἐνῶ μόλις συνεπλήρωσε πενταετῆ βίον ἀφ' ἧς ἀνεγνωρίσθη ὡς Ἴδρυμα ἀνήκον εἰς τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τῆς ἐκπαιδεύσεως. Αἱ «Ἐπετηρίδες» τῆς καὶ ἡ ἐπὶ δύο ἔτη ἐκδοσις τοῦ περιοδικοῦ τῆς «Σπουδαί», δικαιολογοῦν καὶ τὴν ἐκπληξίν μας καὶ τὴν ὑπερφάνειαν μας διὰ τὸ συντελούμενον ὑπὸ τῆς Σχολῆς ἔργον. Θέλω καὶ ἐγὼ νὰ ἐρωτήσω: γνωρίζετε πολλὰ ἄλλα τοιαῦτα παραδείγματα;

1953

ΑΙ «Σπουδαί» θά έκδοθοῦν καί ἐφέτος εἰς 4 ἔως 6 τεύχη τῶν 100—150 σελίδων. Θά προσφέρουν, ὡς συμβολήν τῆς Σχολῆς, πλήρη εἰκόνα τῶν «Λογιστικῶν Πλάνων» τῆς Γαλλίας, τῆς Γερμανίας, τῆς Αὐστραλίας, τῆς Ρωσίας, τῆς Γιουγκοσλαβίας κ.λ.π. Φρονῶ ὅτι ἡ προσφορά αὐτή εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς Λογιστικῆς ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἐπαρκῆς, ὄχι μόνον διὰ μίαν νέαν Σχολήν, ἀλλὰ καί διὰ μίαν μακροῦ βίου. Εὐχομαι νὰ μιμηθοῦν τὸ παράδειγμά μας, διὰ νὰ δημιουργηθῇ πραγματικὴ ἐπιστημονικὴ κίνησις περὶ τὰ λογιστικὰ ζητήματα. Ὡς πρὸς τὰ καθαρῶς διδακτικὰ βιβλία, σὰς παραπέμπω εἰς τὸν κατάλογον ὃ ὁποῖος περιέχει τὰ συγγράμματα καὶ τὰς παραδόσεις τῶν Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς, διὰ νὰ ἀντιληφθῆτε πόσον δικαία εἶναι ἡ κατάπληξις μου διὰ τὰ παράπονα πού μοῦ διεβιβάσατε. Πράγματι, ἐπὶ τριάκοντα ἕξ Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς, ὑπάρχουν τρεῖς οἱ ὁποῖοι δὲν ἐδημοσίευσαν ἀκόμη τὰς παραδόσεις τῶν ἐκ λόγων ὕλικῆς ἀδυναμίας. Τοῦτο, ὅμως, θά ἀντιμετωπισθῇ ἐφέτος κατὰ τὸν καλῶτερον διὰ τοὺς σπουδαστὰς τρόπον.

7. Ποία εἶναι ἡ ἐπιβάρυνσις τῶν σπουδαστῶν εἰς τὴν Σχολήν σας;

Μαζὶ μὲ τὰ ποικίλα ἔντυπα, βιβλία καὶ πολυγραφήματα, τὰ ὁποῖα δίδομεν εἰς τοὺς σπουδαστὰς, ἡ ἐπιβάρυνσις ἀνέρχεται εἰς 1 000 000 δρχ. ἐτησίως. Παραβάλατε αὐτὸ τὸ ποσὸν μὲ τὰ διδάκτρα τῶν ἰδιωτικῶν σχολείων (150—200 χιλ. μηνιαίως διὰ τὸ Δημοτικόν, καὶ 200—300 χιλ. μηνιαίως διὰ τὸ Γυμνάσιον), ἢ μὲ τὰ διδάκτρα καὶ λοιπὰ ἐξοδα τῶν Ἰδρυμάτων τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως, διὰ ν' ἀντιληφθῆτε ὅτι τὰ ἐξοδα τῆς φοιτήσεως εἰς τὴν Σχολήν μας δὲν εἶναι μεγάλα. Πρέπει, πάντως, νὰ σημειώσετε ὅτι τὸ τρίτον τῶν σπουδαστῶν ἀπαλλάσσονται τῶν διδάκτρων, διὰ τὴν ἀκρίβειαν ἐπομένως, ἕκαστος σπουδαστῆς ἐπιβαρύνεται, κατὰ μέσον ὄρον, μὲ 600 000 δρχ. ἐτησίως, δηλαδὴ 50 000 μηνιαίως!!

8. Ἔχετε ὑπ' ὄψιν μετεκπαιδεύσειν τῶν σπουδαστῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν;

Ἐὰν ἡ Σχολὴ εἶχε πόρους θά ἐπραγματοποιεῖ τοιαύτας ὑποτροφίας. Ἐπὶ τοῦ παρόντος εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον. Οἱ Καθηγηταὶ παραχωροῦν μέρος τῆς ἀποζημιώσεώς των—καὶ ἐνίοτε σημαντικόν—διὰ νὰ δυνηθῇ Σχολὴ νὰ λειτουργήσῃ. Θὰ ἦτο πολὺ εὐχάριστον νὰ ἀπεστελλόντο οἱ πτυχιούχοι τῆς εἰς ὀρισμένους Σχολὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ, μετὰ τῶν ὁποίων εἴμεθα καὶ εἰς στενωτάτας σχέσεις (π.χ. εἰς τὴν École d'Organisation Scientifique du Travail, εἰς τὸ Centre de préparation dans l'Administration des affaires, εἰς τὴν École d'Organisation Économique et Sociale κλπ.) Εὐτυχῶς ὑπάρχουν αἱ ὑποτροφίαι τοῦ Κράτους αἱ ὁποῖαι χορηγοῦνται καὶ εἰς τοὺς ἡμετέρους σπουδαστὰς.

9. Ἔχει κινήσει πολὺ τὴν προσοχὴν τῶν νέων ὁ Ἀπολογισμὸς τῆς Σχολῆς καὶ ἰδίᾳ τὸ τμῆμα τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὰς ἐργασίας τῶν ὑποψηφίων ἐπὶ πτυχίῳ;

Ἡ Σχολὴ ἐδημοσίευσεν σύντομον ἀπολογισμὸν τῆς δράσεώς της καὶ ἀναμένει τὴν καλόπιστον κριτικὴν, ὅπως γνωρίζει ὅτι θά «πράξῃ πᾶν τὸ δυνατόν» ἢ κακόβουλος. Ἀλλ' ἡ Σχολὴ δημοσιεύει ἐπίσης εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους καὶ «Πρόγραμμα ἐργασιῶν», διότι πᾶσα προσπάθεια ἔχει ἀνάγκην προγραμματισμοῦ. Μία Σχολὴ δὲν δύναται νὰ λειτουργῇ μοιραίως καὶ τυχαίως ἀλλὰ βάσει προγράμματος. Ὁρθῶς τονίζετε τὰς ἐργασίας τῶν ὑποψηφίων ἐπὶ πτυχίῳ· πολλαὶ ἕξ αὐτῶν εἶναι ἀξιόλογοι. Εἶναι εἰς νεωτερισμὸς διὰ τὸν τόπον μας νὰ ὑποχρεοῦνται ὅλοι νὰ συντάσσουσιν μελέτας, διὰ νὰ ἀσκηθοῦν εἰς τὸ ἐπιστημονικῶς σκέπτεσθαι καὶ εἰς τὸ συστηματικῶς ἐκθέτειν ἐλευθέρως τὰς ἀπόψεις των.

10. Πιστεύετε εἰς τὴν ἀξίαν τῶν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων;

Καὶ ναὶ καὶ ὄχι. Ναί, διότι ἡ κατάστασις πολλῶν ὑποψηφίων εἶναι φοβερά. Ὁχι, διότι ἔπρεπε νὰ εἶναι πλήρης ἀπόδειξις μορφώσεως τὸ ἀπολυτήριον τοῦ Γυμνασίου. Ἀλλὰ, παρὰ τὰς προσπάθειας τῶν ἀγαπητῶν συναδέλφων τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ἡ οὐσιαστικὴ ἀξία τοῦ ἀπολυτηρίου εἶναι πολὺ μειωμένη. Δι' αὐτὸ, εἰς τὸν τόπον μας, ἡ εἰσαγωγικὴ ἐξέτασις κατέστη ἀναγκαία, ἐνῶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν εἶναι ἀκατανόητος. Πάντως ἡ ἀξία της εἶναι σχετικὴ. Ἡ ἐπιτυχία ἢ ἡ ἀποτυχία σπουδα-

στοῦ ἐξαρτᾶται ἐκ ποικίλων παραγόντων. Αὐτό δὲν πρέπει νὰ ἀγνοῖται. Δυστυχῶς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παραβληθῆ εἰς Γάλλος bachelier μὲ ἓνα Ἑλληνα πτυχιούχον τοῦ Γυμνασίου. Ἡ Σχολή μας, ὅμως, εἶναι ὑπερήφανος ὅτι πρώτη ἐδημοσίευσε «Κανονισμόν Εἰσαγωγικῶν Ἐξετάσεων» καὶ Ὁδηγίας, κριθείσας πανηγυρικῶς παρὰ τῶν παιδαγωγικῶν κύκλων. Αἱ οὐσιώδεις διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ μας, εὐτυχῶς, ἐφηρμόσθησαν καὶ εἰς ἄλλας ἀνωτάτας Σχολάς.

Τὸ πρόβλημα τῶν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων συνδέεται μὲ τὸ ἐκπαιδευτικόν μας πρόβλημα, γενικώτερα. Μὴ ἀπατώμεθα εἰς τοῦτο. Εἶναι τὸ αἰώνιον γλωσσικόν μας πρόβλημα. Ὅπως ἐπίσης συνδέεται μὲ τὸ πρόβλημα τοῦ ὠρολογίου καὶ αναλυτικοῦ προγράμματος, τῶν σκοπῶν καὶ κατευθύνσεων τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως. Παρὰ τοὺς λαμπροὺς Καθηγητὰς τῶν Γυμνασίων, ὀκταετῆς διδασκαλία τῆς καθαρευούσης καὶ τῆς ἀρχαίας ἀπέτυχε παταγωδῶς, μὲ ἀποτέλεσμα ὅτι οἱ ἀπόφοιτοι τῶν γυμνασίων δὲν γνωρίζουν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, οὔτε τὴν σύνταξιν οὔτε τὴν ὀρθογραφίαν μιᾶς ἀπλῆς ἐκθέσεως ἰδεῶν. Πράγματι, ζῶμεν εἰς μίαν μεταβατικὴν γλωσσικὴν περίοδον, ὅπου δὲν ἐπεβλήθη σκόμῃ ἢ ἐξελισσομένη ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς ἐν Ἀθήναις γλώσσῃς δημοτικῆ. Ἐκ παραλλήλου ὑπάρχει ἢ ἀγνοία τοῦ συγχρόνου τεχνικοῦ πολιτισμοῦ, τὰ κακὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἠδύναντο ν' ἀποφευχθοῦν μόνον μὲ μίαν βαθεῖαν κατανοήσιν τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἡ οὐσία ὅμως αὐτῆ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος διαφεύγει ἀπὸ τοὺς ἀποφοίτους τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ὅταν ἔρχονται πρὸς τὴν Ἀνωτέραν.

Πάντως τὸ κύριον θέμα δὲν εἶναι ποία ἢ κατάστασις τῶν εἰσερχομένων εἰς τὰς σχολὰς τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως, ἀλλὰ ποῖον εἶναι τὸ μορφωτικὸν ἐπίπεδον τῶν ἐξερχομένων. Τοῦτο βεβαίως θὰ δειχθῆ κατὰ τὴν σταδιοδρομίαν των, κατὰ τοὺς διαγωνισμοὺς πρὸς κατάληψιν δημοσίων θέσεων. Οἱ πτυχιῶχοι μας—καὶ εἶναι τοῦτο πρὸς τιμὴν των—ἀγωνίζονται ἵνα αἱ θέσεις καταλαμβάνωνται μόνον διὰ διαγωνισμῶν.

11. Τί νομίζετε διὰ τοὺς σπουδάζοντας εἰς τὸ ἐξωτερικόν ;

Τὸ πρόβλημα εἶναι σύνθετον καὶ πρέπει σοβαρῶς ν' ἀπασχολῆσθαι καὶ τοὺς παιδαγωγοὺς καὶ τὴν Πολιτείαν καὶ τὴν Κοινωνίαν.

Ὅταν ὑπάρξῃ «περιωρισμένος ἀριθμὸς» εἰσαγομένων, λόγῳ ἐλλείψεως μέσων διδασκτικῶν, εἶναι φυσικὸν οἱ νέοι νὰ πηγαινοῦν δι' ἀνωτέρας σπουδὰς εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν. Τὸ πρόβλημα τοῦ «πληθωρισμοῦ ἐπιστημόνων» εἶναι ἕτερον θέμα, διάφορον τοῦ πλήθους τῶν σπουδάζόντων. Ὑπάρχει πληθῶρα λόγῳ ἀδικαιολογήτου εὐκολίας εἰς τὴν ἀπονομὴν πτυχίων, ἀλλ' ἢ Ἐπιστήμη δὲν δύναται νὰ γίνῃ μονοπώλιον ὀλίγων, εἴτε πλουσίων, εἴτε εὐνοηθέντων κατὰ τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις.

Ἀνεξαρτήτως τούτου, ἐξέρχεται τοῦ κύκλου τῆς σοβαρότητος, νὰ ζητοῦμεν νὰ ἀπαγορευθῆ εἰς τοὺς νέους νὰ σπουδάζουν οἰκονομικὰ εἰς τὴν Σχολὴν τοῦ Λονδίνου ἢ τεχνικὰ εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον τῆς Ζυρίχης ἢ φιλοσοφίαν εἰς τὴν Σορμπὸνν ἢ χημείαν εἰς τὴν Γερμανίαν...

Ἐτερον θέμα εἶναι οἱ κίνδυνοι ποὺ διατρέχουν οἱ νέοι εἰς τὸ ἐξωτερικόν καὶ ἰδίως εἰς κοσμοπολιτικὰ κέντρα, ὅπως τὸ Παρίσι. Νομίζω ὅτι, παραλλήλως πρὸς τὴν οἰκογένειαν, θὰ ἔπρεπε ἢ πολιτεία νὰ ἐνδιαφερθῆ. Καὶ αὐτὸ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς πολιτείας, ὅπερ τῶν νέων ποὺ σπουδάζουν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, διεπιστώσα ὅτι, σχεδόν, ἐλλεῖπει. Λέγουν ὅτι πολλοὶ σπουδασταὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, διεπιστώσα ὅτι, σχεδόν, ἐλλεῖπει. Λέγουν ὅτι πολλοὶ σπουδασταὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν παραμελοῦν τὰς σπουδὰς των. Τοῦτο εἶνε δυστυχῶς ἀκριβές, ὅπως ἄλλωστε καὶ ἐν Ἀθήναις Ἀλλὰ καὶ πολλοί, παραπολλοί, διαπρέπουν καὶ τιμοῦν τὸ ἑλληνικόν ὄνομα. Εἴμαι πολὺ εὐτυχῆς, ποὺ δύναμαι νὰ βεβαιώσω τοῦτο ἐξ ἀμέσου ἰδίας ἀντιλήψεως καὶ εἴμαι εἰς θέσιν νὰ σᾶς παραξέσω πάμπολλα παραδείγματα. Νομίζω ὅτι οἱ σπουδάζοντες ἔξω νέοι, ὅπως καὶ ἐν Ἀθήναις, ἔχουν ἀνάγκην στοργῆς καὶ ἐνδιαφέροντος καὶ ὄχι κακολογίας καὶ δυσφημῆσεως.

12. *Υπάρχουν παράπονα διὰ τὸν τίτλον τῆς Σχολῆς ὡς ἀδόκιμον. Τί φρονεῖτε ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ;*

Ὁ τίτλος τῆς Σχολῆς εἶναι ὁμολογουμένως ἀτυχῆς καὶ ἔχει δώσει λαβὴν εἰς παρεξηγήσεις καὶ εἰς δημαγωγίας. Ἡ ἐκπαίδευσις εἰς τὴν Εὐρώπῃν, ὅπως καὶ εἰς τὴν χώραν μας, διαίρεται εἰς τρεῖς κύκλους : τὴν κατωτέραν, τὴν μέσην καὶ τὴν ἀνωτέραν (Enseignement primaire, secondaire, supérieur. Volksschule, Mittelschule, Hochschule). Εἰς τὸν τόπον μας εἶναι εὐκολον νὰ καταταχθῆ μιὰ Σχολή, ἀρκεῖ εἰς τὴν κρίσιν περὶ αὐτῆς νὰ πρυτανεύῃ ἡ καλὴ πίστις καὶ ἡ γνώσις τῶν ἐκπαιδευτικῶν ζητημάτων. Ἀνεξαρτήτως τίτλου, ἡ Σχολή μας ἀνήκει εἰς τὴν ἀνωτέραν ἢ ἀνωτάτην βαθμίδα τῆς ἐκπαίδευσως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει πρωτίστως τὸ Πανεπιστήμιον καὶ ἔπειτα αἱ λεγόμενα ἄλλοι «μεγάλοι Σχολαί». Δεδομένου ὅτι ἐδῶ—καλῶς ἢ κακῶς ἀδιάφορον—αἱ Σχολαὶ αὐταὶ λέγονται «ἀνώταται» (ἀλλοῦ, λέγονται Ecoles Supérieures—αἱ Σχολαὶ αὐταὶ λέγονται «ἀνωτάται» (ἀλλοῦ, λέγονται Instituts Supérieurs: ὁ ὅρος «Ἀνωτάτη Σχολή» εἶναι ἄλλοῦ ἀνύπαρκτος), πρέπει καὶ ἡ Βιομηχανικὴ Σχολή νὰ ὀνομάζεται «ἀνωτάτη», ἔστω καὶ ἐὰν ἡ ἀξία τοῦ τίτλου τοῦτου ἔχει μειωθῆ μὲ τὴν κακὴν χρησιμοποίησίν του, ἀκόμη καὶ προκειμένου περὶ Σχολῶν ὁδηγῶν αὐτοκινήτων ἢ οἰκοκυρικῶν !!!

Εἰς τὴν Σχολὴν μας εἰσάγονται διπλωματοῦχοι τῆς Μέσης Ἐκπαίδευσως κατῶ-πιν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων, ὅπως καὶ εἰς τὰς ἄλλας Ἀνωτάτας Σχολάς. Ἡ φοίτησις εἶναι τριετής, ὅπως καὶ εἰς τὰς ἄλλας Ἀνωτάτας Σχολάς. Ἡ διδασκαλία εἶναι ἐπισημονική, ὅπως καὶ εἰς τὰς ἄλλας Ἀνωτάτας Σχολάς.

Ἐπομένως οὐδεμίαν ὑφίσταται διαφορὰ. Ἄλλο θέμα εἶναι ἡ οὐσιαστικὴ ἄποψις. Ἐπ' αὐτοῦ δεχομένη πασαν κρίσιν καὶ πασαν σύγκρισιν. Εἴμεθα ἀπολύτως πρόθυμοι εἰς τοῦτο καὶ δι' αὐτὸ οἱ πτυχιούχοι μας ζητοῦν νὰ καταλαμβάνονται αἱ θέσεις *μόνον κατόπιν διαγωνισμοῦ*. «Τὸ ράσο δὲν κάνει τὸν καλόγερο», ὅπως ἄλλωστε λέγει, σοφὰ ἡ λαϊκὴ παροιμία, καὶ ἡ ἄλλη ἢ ὁποία προσθέτει «Ἰδοὺ ἡ Ρόδος, Ἰδοὺ καὶ τὸ πῆδημα». Ἡ λαϊκὴ παροιμία, καὶ ἡ ἄλλη ἢ ὁποία προσθέτει «Ἰδοὺ ἡ Ρόδος, Ἰδοὺ καὶ τὸ πῆδημα». Ἐὰν πτυχιούχοι ἄλλων σχολῶν φοβοῦνται τὸν διαγωνισμόν μὲ τοὺς πτυχιούχους μας, τοῦτο δὲν εἶναι ὑπερ αὐτῶν καὶ δὲν θέλω νὰ τὸ πιστεύω. Πάντως μείωσις α priori τῶν ἰδικῶν μας πτυχιούχων εἶναι ἠθικῶς καὶ κοινωνικῶς ἀπαράδεκτος. Ἡ Σχολή μας εἶχε ζητήσῃ τὴν νομοθετικὴν ρύθμισιν τοῦ ζητήματος, καὶ εἶναι λυπηρὸν ὅτι αἱ προηγουμένη Κυβερνήσεις δὲν ἔτακτοποίησαν τὸ ζήτημα αὐτό. Δὲν εἶναι δεκτὸν ἡ τύχη μιᾶς Σχολῆς καὶ ἡ ἀξιολόγησις τῆς νὰ ἐξαρτᾶται, ὄχι ἀπὸ τὴν φύσιν τῆς, τὴν διδασκαλίαν καὶ τὰ ἀποτελέσματά τῆς, ἀλλὰ ἀπὸ ἕνα ἀτυχῆ καὶ πράγματι ἀδόκιμον τίτλον, τὸν ὁποῖον ἐχρησιμοποίησαν οἱ Ἰδρυταὶ τῆς καὶ εὐρομεν κατόπιν ἡμεῖς.

13. *Γνωρίζετε πόσον βάλλεται ἡ Σχολή Σας. Πῶς τὸ ἐξηγεῖτε αὐτό ;*

Ἡ δρᾶσις δημιουργεῖ τὴν ἀντίδρασιν. Ὑπάρχουν ἐκπαιδευτικοὶ οἱ ὁποῖοι πιστεύουν ὅτι πρέπει νὰ κατέχουν τὸ μονοπώλιον τῆς ἐκπαίδευσως. Ὁ «σχολικός σωβινισμός» τῶν ἀποκλείει πᾶσαν ἄλλην ἐκπαιδευτικὴν προσπάθειαν. Δώσατε οἰανδήποτε ἐξήγησιν εἰς τὸ ἀλγεινὸν αὐτὸ καὶ ἀντικοινωνικὸν φαινόμενον. Ὁ φθόνος καὶ ὁ φόβος ἀποτελοῦν βεβαίως μιαν ἐξήγησιν, διότι ἐπὶ τέλους δὲν ἀποτολήθη μία ἐπικρίσις τῆς συντελουμένης εἰς τὴν Σχολὴν ἐργασίας. Ἀναμένομεν ἀνυπομόνως πᾶσαν καλόπιστον κριτικὴν καὶ ἐπὶ τῆς ὀργανώσεως τῆς Σχολῆς καὶ ἐπὶ τῆς λειτουργίας τῆς καὶ ἐπὶ τῆς δράσεώς τῆς. Ὅταν ἐδημοσιεύσαμεν (1948) τὸ ὄρολόγιον καὶ τὸ ἀναλυτικὸν μας πρόγραμμα, ἐγράψαμεν εἰς τὸν πρόλογόν του : «Ἡ Σχολή εὐελπιστεῖ ὅτι θὰ ἀναγνωρισθῆ ὅτι κατεβλήθη πᾶσα δυνατὴ προσπάθεια διὰ τὴν καλύτεραν σύνταξιν τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος. Θὰ ὑπάρχουν, βεβαίως, ἐλλείψεις καὶ ἀτέλειαι. Τοῦτο δὲν ἀμφισβητεῖται, δι' ὃ καὶ πᾶσα ὑπόδειξις καὶ κριτικὴ εἶναι ἀπολύτως εὐπρόσδεκτος». Τὸ «Πρόγραμμα» ἀπεστάλη εἰς τοὺς οικονομικοὺς καὶ ἐκπαιδευτικοὺς παράγοντας. Μόνον συγχαρητήρια θερμὰ ἔλαβεν ἡ Σχολή, δὲν γνωρίζομεν δὲ οὐδεμίαν δημοσίαν κατάκρισιν. Εἶναι φυσικὸν νὰ μὴ παρακολουθοῦμεν ὅ,τι λέγεται εἰς τὸ «οὖς». Δὲν ἐνδιαφερόμεθα διὰ τὸ «κοτσμπολιό», διότι τοῦτο εἶναι ἔργον τῶν ἀναξίων ἀνθρώπων.

Ὁ V. Hugo ἔλεγεν ὅτι «ὅταν ἀνοίξῃς ἕν σχολεῖον, κλείνεις μιαν φυλακίην». Ὅρθως, ἀλλ' ὑπάρχουν ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι πιστεύουν τὸ ἀντίθετον, δηλαδὴ ὅτι εἶναι

προτιμότερον νά ανοίξῃς μίαν φυλακὴν παρά ἕνα σχολεῖον. Κάθε ἀντίληψις εἶναι σεβαστή! Ἡμεῖς ἐφροντίσαμεν νά ανοίξωμεν μίαν Σχολὴν καὶ ἀπεδείξαμεν ὅτι ἀπὸ σχολεῖον ἐπὶ τὰ μαθητῶν τὸ κατεστήσαμεν σχολεῖον ἐξακοσίων σπουδαστῶν, ἐργαζομένων μὲ ζῆλον καὶ φανατισμόν. Ἡμεῖς προετιμήσαμεν νά ἰδρύσωμεν ἓν ἐλεύθερον πνευματικὸν κέντρον, εἰς τὸ ὁποῖον νά ἀναζητήται ἐλευθέρως ἡ ἀλήθεια καὶ νά προσφέρεται πραγματικὴ ἐπιστημονικὴ μὀρφωσις. Τί νά πράξωμεν, ἐάν ὑπάρχουν ἀνθρώποι χολωμένοι, διότι ἐν νέον πνευματικὸν Ἴδρυμα ἐργάζεται, μορφώνει, ἀποδίδει, ἐκδίδει βιβλία καὶ περιοδικὰ, ὀργανῶνει διαλέξεις, μελετᾷ διάφορα παιδαγωγικὰ προβλήματα ἰδιάζοντα εἰς τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν, ἐξετάζει ζέοντα ζητήματα τοῦ τόπου;

Τὸ Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον τῶν Παρισίων ἔχει ἰδρύσει τὴν Ecole des Hautes Etudes Commerciales, καὶ παραπλευρῶς τῆς συνέστησε τὴν ἰσότιμον Ecole supérieure de Commerce et d' Industrie, τὸ Centre de préparation pour l' Administration des affaires, τὴν Ecole d' Organisation Economique et Sociale καὶ ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐποπτεύει καὶ ἄλλας παρομοίας ἀνωτάτας σχολάς. Ἄλλ' ἔλησμονήσαμεν εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Εὐρώπῃν, εἶναι ἀκατανόητον τὸ ἐκπαιδευτικὸν μονοπόλιον καὶ ἀντιθέτως, μέσα εἰς τὰ Πανεπιστήμια καὶ τὰς Ἀνωτάτας Σχολάς (τὰς Grandes Ecoles, ὅπως λέγονται ἐκεῖ) ἰδρύονται συνεχῶς εἰδικὰ ἀνώτερα ἰνστιτούτα, προσηρτημένα σχολαὶ συμπληρωματικῆς μορφώσεως, διότι ἐκεῖ τὸ κράτος, ἡ κοινωσία, οἱ ἐκπαιδευτικοί, οἱ διάφοροι ὀργανισμοί, δὲν φοβοῦνται τὴν μὀρφωσιν καὶ τὴν ἀμίλλαν, ἀλλ' ἐνισχοῦν τὴν ἔρευναν καὶ χειροκροτοῦν πᾶσαν ἐκπαιδευτικὴν προσπάθειαν.

14. *Εἶναι ἀληθές ὅτι συζητεῖται ἡ μεταφορὰ τῆς Σχολῆς εἰς Πειραιᾶ;*

Δυστυχῶς διὰ τὰ ἀνώτατα Ἴδρύματα—πλὴν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης—εὐρίσκονται συγκεντρωμένα εἰς Ἀθήνας, ἐνῶ ἔπρεπε νά λειτουργοῦν καὶ ἄλλα ἀνώτατα Ἴδρύματα εἰς τὰ μεγάλα ἐπαρχιακὰ κέντρα. Ἡ Κέρκυρα ἐστερηθῆ τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας. Οὕτως ἀναπτύσσεται ὁ ὕδροκεφαλισμός. Δι' αὐτὸ ἡ Σχολὴ μας περιέλαβε διάταξιν εἰς Νόμον ἀφορῶντα αὐτήν (Ν. τῆς 31-10-1949, ἄρθρον 5) διὰ τῆς ὁποίας συνιστᾶται παρομοία Σχολὴ Βιομηχανικῶν Σπουδῶν εἰς Θεσσαλονικίην. Πρωτοφανές ἴσως, ἀλλὰ καὶ ἀληθές, διότι ἡ Σχολὴ δὲν φοβεῖται, ἀλλ' ἐπιζητεῖ τὴν εὐγενῆ ἀμίλλαν. Δι' αὐτὸ, ἐπίσης, ἀπεδέχθη πρότασιν νά μεταφερθῇ εἰς Πειραιᾶ, παρά τὴν ἐπιβάρυνσιν εἰς ἔξοδα, κόπους καὶ χρόνον τῶν καθηγητῶν. Ὁ Πειραιεύς εἶναι ἡ πρώτη βιομηχανικὴ πόλις τῆς Ἑλλάδος καὶ πρέπει νά ὑπάρχῃ εἰς Πειραιᾶ ἓν ἀνώτατον βιομηχανικὸν καὶ ναυτιλιακὸν ἐκπαιδευτικὸν Ἴδρυμα. Φυσικὰ ἐθέσαμεν ἄρως διὰ τὴν καλὴν ἐγκατάστασιν τῆς Σχολῆς καὶ διὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῶν σκοπῶν τῆς. Εἶναι πράγματι λυπηρὸν ὅτι δὲν κατέστη δυνατόν ἡ λαμπρὰ αὐτὴ σκέψις νά πραγματοποιηθῇ. Αὐτὸ ἀποδεικνύει, ἄλλην μίαν φοράν, ὅτι «τὸ καλὸν δυσκόλως γίνεται, ἐνῶ τὸ κακὸν εὐκόλως». Πάντως, ἡ ἀπὸ μέρους τῶν κ.κ. καθηγητῶν ἀποδοχὴ τῆς μεταφορᾶς τῆς ἔδρας τῆς Σχολῆς εἰς Πειραιᾶ ἀποδεικνύει τὴν ἀνωτέραν ἀντίληψιν τῶν διοικούντων καὶ διδασκόντων, οἱ ὁποῖοι ἔχουν βαθυτάτην συναίσθησιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν αὐτῶν ὑποχρεώσεων.

15. *Διερωτῶνται πολλοί, πῶς Σεῖς, μὲ τὸ ἰδιάζον ἐπιστημονικὸν κῆρος σας, δὲν ἐπετύχατε τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου τακτοποιήσεως τῆς Σχολῆς ὅτε εἰσθε Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου.*

Καὶ ἐγὼ μαζί σας ἀπορῶ. Ἄλλ' ἐν πρώτοις, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου, τοῦ ὁποῖου ἤμην Γεν. Γραμματεὺς, δὲν ἦτο τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον. Πρέπει μάλιστα νά σημειωθῇ ὅτι ἐστάθη ἀδύνατον νά πείσουν τοὺς ἀρμοδίους Ὑπουργοὺς κ. κ. Ἀθανασιάδην καὶ Ζίγδην, τόσοσιν ὁ κ. Πλαστήρας, ὅσον καὶ ὁ κ. Βενιζέλος, οἱ ὁποῖοι ἐνδιεφέρθησαν διὰ τὴν Σχολὴν. Ἀμφότεροι οἱ Ὑπουργοὶ ἦσαν θύματα κακῶν εἰσηγήσεων. Οὕτως, ὁ κ. Ἀθανασιάδης ἐμαίνητο, διότι ἐνόμιζεν, ἐσφαλμένως, ὅτι ἐζητήσαμεν νά ἀποκτήσωμεν «Πρυτανεῖαν», «Σύγκλητον» καὶ «διάσημα», στηριζόμενος εἰς παλαιὸν ἀνόητον διάβημα δύο—τριῶν ἀποφοίτων, οἱ ὁποῖοι ἐπεθύμουν θῆθεν νά ἐξυψώσουν τὴν Σχολὴν, πράγματι ὁμως νά τὴν ἐκθέσουν. Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, ὁ κ. Ἀθανασιάδης ἠρνεῖτο καὶ πᾶσαν ἐπαφὴν μὲ τὴν Σχολὴν, κατάπληκτος δ' ἐπληροφορήθη, ὅταν

ἔπαυσε νὰ εἶναι Ὑπουργός, ὅτι ἡ Σχολή, ὄχι μόνον δὲν ἐζήτησεν ἀξιώματα ἀρμόζοντα μόνον εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἀλλὰ καὶ εἶχεν ἐγγράφως καὶ ἐπίσημως διαμαρτυρηθῆ διὰ τὰς τοιαύτας ἐνεργείας εὐαρίθμων ἀποφοίτων τῆς. Ὁ κ. Ζίγδης εἶχεν ὑπ' ὄψει τοῦ νὰ καταθέσῃ τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον.

Πάντως, ἐγὼ παρεκλήθην ν' ἀναλάβω τὴν Γεν. Γραμματεῖαν τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου ὡς εἰδικὸς καὶ ὄχι ὡς πολιτικὸν πρόσωπον. Ἡ εὐθύνη διὰ τὴν μὴ ψήφισιν τοῦ νόμου ἀνήκει εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰς τοὺς Ὑπουργούς, οἱ ὅποιοι κακῶς δὲν ἠθέλησαν νὰ ἀποδεχθοῦν τὰς ὀρθὰς ἀπόψεις τῆς Σχολῆς.

16. Δὲν ἀντιλαμβάνομεθα, κ. Διευθυντά, τοὺς λόγους τῆς τοιαύτης δυστροπίας.

Ἐρωτήσατε τοὺς ἀρμοδίους. Καὶ ἐγὼ, μὲ τὴν σειρὰν μου, ἐρωτῶ : διὰ ποῖον λόγον ἡ Κυβέρνησις δὲν ἀπεδέχθη τὰ πολὺ σοβαρώτερα μέτρα τὰ ὁποῖα ὑπεστήριξα διὰ τὴν σωτηρίαν ἢ τὴν προαγωγὴν τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας; Ποῖα εἶναι ἄραγε αἱ σκοτειναὶ καὶ κακοποιοὶ δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι δὲν ἀφήνουν νὰ ἀνασυγκροτηθῇ ὁ δυστυχισμένος καὶ πολυαγαπημένος αὐτὸς τόπος; Πάντως, τὰ μέτρα, τὰ παρ' ἐμοῦ ὑποδεικνύόμενα, ἦσαν γνωστὰ εἰς τὸν ἐμπορικὸν κόσμον, οὐδεὶς ὅμως ἔμπορος μὲ κατέκρινε διότι δὲν ἐπέτυχεν τὴν ἐφαρμογὴν των. Ἀντιθέτως, ὅλοι ἀναγνωρίζουν τοὺς ἀγῶνας μου καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν βλάβην τῶν ἀτομικῶν μου συμφερόντων, καὶ θλίβονται διότι ἀπέτυχεν, ἐνῶ νομίζω ὅτι οἱ κατακρίνοντές με ὑποκριτικῶς διὰ τὴν μὴ ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῆς Σχολῆς, χαίρονται εἰς τὴν πραγματικότητά, διότι δὲν ἐπέτυχεν.

17. Ποῖα εἶναι αὐτὰ τὰ οἰκονομικὰ μέτρα ;

Δὲν ἐπεθύμουν νὰ ὀμιλήσω, παρ' ὅτι εἶχον κλείσει συμφωνίαν μὲ τὰ κυριώτερα Ἐπιμελητήρια, διὰ μίαν σειρὰν ὁμιλιῶν μὲ τὸν γενικὸν τίτλον : «Ἡ Γενικὴ μου Γραμματεία», ἀλλὰ σκανδαλίζομαι νὰ σᾶς τὰ ἐκθέσω, ἐν συντομίᾳ βεβαίως, διότι ἄλλαι εἶναι αἱ σχέσεις αἱ ὁποῖαι μὲ συνδέουν μὲ τὴν νεότητά, εἶμαι πνευματικὸς πατὴρ τῆς καὶ ἔχω ἐπίγνωσιν τῶν πρὸς αὐτὴν ὑποχρεώσεών μου.

Σᾶς ἀπαριθμῶ συντόμως καὶ προχείρως τινὰ ἐκ τῶν προταθέντων μέτρων :

1) Ρύθμισις τοῦ νομισματικοῦ συστήματος. Νομισματοποιήσις τοῦ χρυσοῦ εἰς ἑλληνικὰς λίρας, ἵνα μὴ γίνῃ ἔτι ἀργότερον συνέβη: κυκλοφορία ἰταλικῆς παραγωγῆς χρυσοῦν λιρῶν.

2) Ἀναγνώρισις τῆς ρήτρας χρυσοῦ, δεδομένου ὅτι πλεῖστοι συναλλαγῆ, παρὰ τὸν νόμον, συνάπτονται εἰς χρυσοῦν, δηλαδὴ εἰς λίρας.

3) Αὐστηρόταται ποιναὶ διὰ τοὺς ἐκδίδοντας ἐπιταγὰς ἄνευ καλύμματος.

4) Λήψις μέτρων διὰ τὴν μείωσιν τοῦ τόκου, διὰ διαρρυθμίσεως τῶν δαπανῶν τῶν τραπεζικῶν ἰδρυμάτων.

5) Προσέλκυσις ξένων κεφαλαίων καὶ ἰδίᾳ ἄδεια εἰσαγωγῆς ἀγαθῶν δι' ἰδίῳ συναλλάγματος.

6) Πληρωμὴ τῆς ἀξίας τῶν εἰσαγομένων ἀγαθῶν ἔναντι φορτωτικῶν ἐγγράφων, ἀκόμη καὶ ἐπὶ πιστώσει.

7) Ρύθμισις τῶν εἰσαγωγῶν βάσει τῆς δυνατότητος τῶν ἐξαγωγῶν τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων.

8) Κατάργησις τῶν περισσοτέρων ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ ἀνάθεσις εἰς τὸ ἔμπόριον, ὀργανοῦμενον καταλλήλως κοινοφελῶς, τῆς εἰσαγωγῆς, ἀποθηκεύσεως καὶ διανομῆς τῶν βασικῶν ἀγαθῶν.

9) Ρύθμισις τῶν εἰσαγωγῶν τῶν ἐπιβατικῶν αὐτοκινήτων διὰ καταργήσεως τῶν προνομίων τῶν ξένων.

10) Κατάργησις τοῦ Νόμου 480 ὡς ἀνθεχνικοῦ, ἀντιοικονομικοῦ καὶ ἐπικινδύνου διὰ τὴν πολυτίμον Ἑλληνοαμερικανικὴν φιλίαν.

11) Κατάργησις τοῦ «Γραφείου Οὐάσιγκτον», ὡς ἐστίας μολύσσεως καὶ ὡς ἐκθετοντος τὰ ἔθνη ἀσυνέροντα καὶ τὸ ἔθνικόν γόητρον εἰς τὴν Ἀμερικὴν.

12) Ἀνάθεσις ὅλων τῶν ἀρμοδιοτήτων ἐκ τῶν περιορισμῶν, εἰς τὰ Ἐμπορικὰ Ἐπιμελητήρια.

13) Περιορισμός του Ύπουργείου Ἐμπορίου εἰς τὸ καθαρῶς ἐπιτελικὸν ἔργον τοῦ συμβούλου, καθοδηγητοῦ, ἐπόπτου καὶ ἐλεγκτοῦ.

14) Τόνωσις τοῦ ἔμπορίου τῶν μεγάλων ἐπαρχιακῶν κέντρων (Βόλου, Πατρῶν, Θεσσαλονίκης, Καβάλας, Κερκύρας, Καλαμῶν, Ἡρακλείου κλπ.).

15) Προώθησις τῶν ἐξαγωγῶν μας εἰς τὰς χώρας τοῦ Παραπετάσματος καὶ ἀποστολὴ πολιτικῶν καὶ οἰκονομικῶν παραγόντων διὰ τὴν σύναψιν εὐρυτάτης οἰκονομικῆς συμφωνίας. Ἡ Ἑλλάς εἶναι πολὺ μικρὰ καὶ πολὺ πτωχὴ, καὶ δὲν δύναται νὰ περιφρονῇ ἀγορὰς ἐξ ἑκατοντάδων ἑκατομμυρίων καταναλωτῶν.

16) Ἴδρυσις Ἑλληνικῶν Ἐμπορικῶν Ἐπιμελητηρίων εἰς Μιλᾶνον, Φραγκφούρτην Νέαν Ὑόρκην, καὶ διαρκῶν ἐκθέσεων τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων.

17) Προσπάθεια ἀνοίγματος νέων ἀγορῶν (Ἰνδία, Κίνα, Νότιος Ἀμερικὴ).

18) Νέα διοικητικὴ ἀντιγραφειοκρατικὴ ὀργάνωσις τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου.

19) Μετεκπαίδευσις τῶν ὑπαλλήλων μέχρι καὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ Τμηματάρχου καὶ πρόσληψις νέων ὑπαλλήλων, εἰδικῶς καὶ ἐπιστημονικῶς κατηρτισμένων, διὰ διαγωνισμῶν καὶ οὐσιαστικῆς ἐπιλογῆς.

20) Ὀργάνωσις τῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους, ὑπὸ μορφήν ἀνεξαρτήτου ὀργανισμοῦ συλλογῆς στοιχείων καὶ μελετῶν.

21) Μετατροπὴ τῆς Βιομ. Σχολῆς Ἀθηνῶν εἰς Ἀνωτάτην Βιομηχανικὴν, Ἐμπορικὴν καὶ Ναυτιλιακὴν Σχολὴν Πειραιῶς.

22) Κατοχύρωσις καὶ ὀργάνωσις τοῦ λογιστικοῦ ἐπαγγέλματος.

23) Ἴδρυσις Σώματος Ἑλλήνων Ὀρκωτῶν Λογιστῶν.

24) Ἴδρυσις εἰς Πειραιᾶ καὶ Θεσσαλονικὴν Ἐμπορευματολογικῶν Μουσείων.

25) Ἴδρυσις Γραφείου συναλλαγῶν μεταξὺ κυρίων καὶ ἐξηρημένων κλωστικῶν καὶ ὕφαντουργικῶν βιομηχανιῶν.

18. *Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἐξῶχος ἐνδιαφέροντα. Ἀλλὰ διατί δὲν ἐγένοντο ;*

Ἐρωτήσατε τοὺς ἀρμοδίους καὶ ὑπευθύνους. Πάντως, διὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὴν φράσιν τοῦ Ἀμλέτου, «κάτι σάπιο ὑπάρχει εἰς τὴν Δανίαν», ἐνῶ ὁ λαὸς μας εἶναι ὁ καλύτερος τοῦ κόσμου.

19. *Μίαν παρατήρησιν ἀκόμη κ. Διευθυντά, μολοντί ἀντιλαμβανόμεθα ὅτι σὰς ἐκονομοῦμεν. Οἱ σπουδασταὶ πολὺ ἐκτιμοῦν τὴν δμόνοιαν ἢ ὁποία ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῆς Σχολῆς.*

Ἄ! Σὰς εὐχαριστῶ πάρα πολὺ διὰ τὴν παρατήρησιν σας. Πράγματι, ἡ ὁμόνοια, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἀλληλεκτίμησις βσιλιεύει εἰς τὴν Σχολὴν. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ ἄλλως. Ἐν ἐκπαιδευτικῶν ἴδρυμα δὲν μπορεῖ, κατὰ βάσιν, νὰ εἶναι ἀντάξιον τοῦ προορισμοῦ του, ἐάν δὲν ἔχῃ καθηγητὰς ἀμοιβαίως ἐκτιμωμένους. Ἄλλως, εἶναι φρενοκομεῖον. Οἱ Καθηγηταὶ τῆς Σχολῆς ἀνήκουν εἰς διάφορα κόμματα, ἔχουν διαφόρους ἐπιστημονικὰς πεποιθήσεις, ἀλλ' ἔχουν ἓν κοινὸν ἐκπαιδευτικὸν ἰδανικόν: τὸ Ἰδανικὸν τῆς Σχολῆς. Ἀνταλλάσσομεν τὰς γνώμας μας εἰς τὰς συσκέψεις καὶ συνεδριάσεις μας—εἴμεθα ἐν συνόλῳ 36— καὶ καταλήγομεν εἰς τὴν ὀρθοτέραν ἄποψιν. Δι' αὐτὸ αἱ ἀποφάσεις μας, ἐπὶ μίαν πενταετίαν, εἶναι ὁμόφωνοι. Αὐτὸ εἶναι ἡ μεγαλυτέρα μας τιμὴ, καὶ ἀποτελοῦμεν παράδειγμα, ἰδίως διὰ τοὺς νέους. Ἐπάνω ἀπὸ τὰ κόμματα, τὰς προσωπικὰς φιλίαις καὶ ἀντιθέσεις καὶ τὰς ἐπιστημονικὰς διαφορὰς, εἶναι ὁ μορφωτικὸς σκοπός, εἶναι ἡ Σχολή.

20. *Διαμαρτύρονται πολλοὶ δι' ὑπερβολικὴν ἀσθηρότητα τῆς Σχολῆς. Τί συμβαίνει ;*

Τοὺς παραπέμπο εἰς ἐκείνους, ποὺ λέγουν ὅτι εἴμεθα εὐπερβολικὰ ἐπεικεῖς. Ἡ ἀσθηρότης καὶ ἡ ἐπεικεία εἶναι, πράγματι, ἔννοιαί σχετικαί. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι προσπαθοῦμεν νὰ εἴμεθα λελογισμένως ἀσθηροὶ καὶ συγχρόνως ἐμμέτρως ἐπεικεῖς. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐπιδιώκομεν εἶναι νὰ σχηματισθῇ ἑνιαία βαθμολογικὴ ἀντίληψις εἰς τοὺς Καθηγητὰς, ὥστε νὰ λείψουν αἱ ὑπερβολαὶ αὐτῆς ἢ ἐκείνης τῆς μορφῆς. Δὲν

είναι πάντως τούτο εύκολον, διότι υπάρχουν και αι διάφοροι Ικανότητες τών σπουδαστών ανάλογως τών μαθημάτων. Πάντως, γνωρίζω τὰ παράπονα διά τήν αύστηρότητα, αλλά και νομίζω ότι πρέπει να παταχθῆ ἡ λόγω τών άνωμαλιών κρατήσασα πολιτική τῆς άλόγιστου έπεικειας. Ἡ κοινωνία και ἡ πολιτεία έχουν άξιώσεις από τὰ άνώτατα εκπαιδευτικά Ιδρύματα, και δικαίως. Δι' αυτό και αι Σχολαί πρέπει να έχουν άξιώσεις από τούς σπουδαστάς. Πρέπει να πραγματοποιήσωμεν τήν ώραιάν φράσιν του S. Wright : «ἡ θέσις πρέπει να ζητῆ τόν άνθρωπον και όχι ο άνθρωπος τήν θέσιν, διότι δυστυχώς παραπολλοί είναι οι θεσιθηραι, όλίγοι όμως έχουν τὰ πραγματικά προσόντα δι' έκάστην θέσιν». Τό καθήκόν μας είναι να δημιουργώμεν αυτά τὰ πραγματικά προσόντα εις τούς νέους. Τό αντίθετον είναι κοινή δημαγωγία και, όπως λέγει ο λόρδος Brochaïn, «ἡ εκπαίδευσις πρέπει να ἔχη ως σκοπόν να μορφώνη νέους, ώστε να είναι άδύνατον να άδηγηθοῦν από τόν χείριστον, νέους Ικανούς να κυβερνηθοῦν, αλλά δυσκόλους να ύποδουλωθοῦν».

21. Τί εἶνε αὐτό τό «Δελτίον Πληροφοριῶν», ποῦ ζητεῖ ἡ Σχολή ἀπό τούς σπουδαστάς ;

Ἡ Ἄνωτ. Σχολή Βιομηχανικῶν Σπουδῶν, αποδίδουσα Ιδιαίχουσας σημασίαν εις τήν ἐνημέρωσίν της πρὸς τήν κατάστασιν τῶν σπουδαστῶν της και τήν στατιστικὴν ἔρευναν παντός στοιχείου άφορῶντος αὐτούς, άπευθύνει, τόσον εις τούς πρωτοετείς, ὅσον και εις τούς δευτεροετείς και τριτοετείς σπουδαστάς, κατάλληλον ἔρωτηματολόγιον, άξιοῦσα κατά τήν ἔγγραφὴν των τήν παρ' αὐτῶν συμπλήρωσιν ειδικοῦ ἐντύπου : τοῦ «Δελτίου Πληροφοριῶν». Τό δελτίον τοῦτο είναι διάφορον διὰ τούς πρωτοετείς ἀπὸ τό διὰ τούς τῶν δύο ἐπομένων ἐτῶν. Διὰ τούς πρωτοετείς περιλαμβάνει ἐν ὄλῳ 29 ειδικά ἔρωτήματα, ἐνῶ διὰ τούς τῶν άλλων ἐτῶν τὰ ειδικά ἔρωτήματα τοῦ δελτίου περιορίζονται εις 14. Τό δελτίον κατ' ἀρχὴν περιέχει τὰ συνήθη στοιχεῖα, ἅτινα είναι τὰ κάτωθι :

Ἄριθ. Μητρώου Σχολῆς, ἐπώνυμον, ὄνομα, πατρώνυμον, τόπος γεννήσεως, νομός, ἔτος γεννήσεως, ἀριθ. μητρώου δήμου ἢ κοινότητος, ἀριθμός και χρονολογία πιστοποιητικοῦ τοῦ δήμου. Ἐπίσης, ὁ ἀριθμός και ἡ χρονολογία τοῦ πτυχίου μέσης εκπαίδευσως, ὁ τίτλος τοῦ σχολείου ἐξ οὗ προέρχεται ὁ σπουδαστής, ὁ βαθμός του εις τό πτυχίον τοῦτο και ἡ διαγωγή.

Διὰ τοῦ δελτίου καλεῖται ὁ σπουδαστής να ἀπαντήσῃ εις τὰ κάτωθι ειδικά ἔρωτήματα :

1) Ἔχετε ἄλλην σχολικὴν μόρφωσιν και ποίαν ; ... 2) Εἴσθε ἐγγεγραμμένοι εις ἄλλην Σχολὴν και ποίαν ; ... 3) Ποίας ξένας γλώσσας γνωρίζετε μετρίως ; ... Και ποίας λίαν καλῶς ; ... 4) Γνωρίζετε γραφομηχανὴν ; ... στενογραφίαν ; ...

5) Πρὸς τῆς ἔγγραφῆς σας εις τήν Σχολὴν ἔχετε ἐργασθῆ ; ... Ποῦ ; ... Ἐπὶ πόσον χρόνον ; ... ποίαν ἐργασίαν ἐξετελεῖτε ; ... 6) Ἐργάζεσθε σήμερον και ποῦ ; ... Ποίαν ἐργασίαν ἐτελεῖτε ; ... Πόσας και ποίας ὥρας ἀπασχολεῖσθε ; 7) Ἀνήκετε εις ἐπαγγελματικὸν Σωματεῖον και ποῖον ; ...

8) Ποία ἢ διεύθυνσίς σας, (ὄδός... ἀριθ... συνοικία... τηλεφ...) Μένετε παρὰ τῆ οικογενεία σας ; ... παρὰ συγγενικῆ οἰκίᾳ... μόνος ; ... 9) Ποίος ὁ κηδεμὼν σας ἐνταῦθα ; (ὄνοματεπώνυμον...ἐπάγγελμα...διεύθυνσις...)

10) Ποία τὰ ἐπαγγελματικὰ σας ἐνδιαφέροντα ; ... 11) Ἔχετε ἐπαγγελματικὴν δεξιότητα και ποίαν ; ... 12) Γενικῶς, ποία είναι ἡ κλίσις σας και διατὶ τυχὸν δὲν τήν ἠκολούθησατε ;

13) Σὰς ἐνδιαφέρουν αἱ Καλαὶ Τέχναι και ποῖαι ; ... 14) Ἀρέσασθε εις τήν Μουσικὴν ; ... Παίζετε ὄργανον και ποῖον ; ... Ἄδετε ; ... Ἀπαγγέλλετε ; ... Σχεδιάζετε ; ... 15) Σὰς ἐνδιαφέρει ὁ ἀθλητισμός ; ... ὁ ἐκδρομισμός ; ... 16) Εἴσθε μέλος σχετικοῦ σωματεῖου και ποῖου ; ... 17) Ποῖα βιβλία και περιοδικὰ προτιμάτε και διατὶ ;

18) Τί σας ἔπεισε να ἔγγραφήτε εις τήν Σχολὴν ; ... 19) Ποία μαθήματα τοῦ Προγράμματος Ἰδιαιτέρως σας ἐνδιαφέρουν και διατὶ ; ... 20) Ὑπάρχουν μαθήματα ἐντός τοῦ Προγράμματος τὰ ὅποια σας ἐνδιαφέρουν, και διατὶ ; ... 21) Γνωρίζετε ὅτι ἡ παρακολούθησις τῶν ἐργασιῶν τῆς Σχολῆς είναι ὑποχρεωτική ; ... Ποίας και πόσας ὥρας ὑπολογίζετε διὰ τήν μελέτην σας ; ...

22) Μετά τὸ πέρασ τῶν σπουδῶν, σας ποῦ σκοπεύετε νὰ ἐγκατασταθῆτε ... Τί ἐπάγγελμα θὰ ἐξασκήσετε ; ... Διὰ τί δὲν θὰ ἐγκατασταθῆτε εἰς τὴν ἐπαρχίαν σας ; ... Διατηρεῖτε δεσμούς μὲ τὴν γενέτειραν ; ...

23) Ποίας κλάσεως εἰσθε ; ... Ὑπηρετήσατε εἰς τὸς στρατόν ; ... μὲ ποῖον βαθμόν ; ... εἰς ποῖον Σῶμα ; ... Ὑπηρετήσατε τὴν Πατρίδα σας κατὰ τὰ ἔτη 1940—1944 ; ...

24) Ἐταξιδεύσατε εἰς τὸ ἐξωτερικόν ; ... Πότε ; ... Ποῦ ; ... Ἐπὶ πόσον χρόνον ; ... Τί σὰς ἔκαμε μεγαλυτέραν ἐντύπωσιν ; ...

25) Ὁ πατὴρ σας ζῆ ; ... Ἡ μήτηρ σας ; ... Ποῖον ἐπάγγελμα ἐξασκεῖ ἢ ἐξήσκει ὁ πατὴρ σας ; ... Ποῖον ἢ τὴν μήτηρ σας ; ... 26) Πρὸς μὲν ἢ οἰκογενείας ; ... 27) Δώσατε τὰς διευθύνσεις δύο προσώπων, τὰ ὅποια σὰς γνωρίζουν (Ὄνοματεπώνυμα...ἐπάγγελμα...διεύθυνσις...).

28) Κατενόησατε ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς Νηολῆς εἶναι νὰ δημιουργήσῃ ἱκανοὺς ἐπαγγελματίας, καλοὺς Ἕλληνας καὶ χρησίμους ἀνθρώπους ; ... Ὑπόσχεσθε νὰ συνεργασθῆτε εἰς αὐτό ;

29) Ἔχετε ἄλλο τι νὰ προσθέσητε, σχετιζόμενον μὲ τὴν ζωὴν σας, τὰς πνευματικὰς καὶ ψυχικὰς σας ἀνηουσίας, τὰς φιλοδοξίας σας. Ἐμπιστευθῆτε το μὲ θάρρος καὶ εὐλικρίνεια. Εἶμεθα φίλοι σας.

Καὶ τὸ δελτίον τελειώνει μὲ τὰς ἀκολουθοῦσας συστάσεις τῆς Σχολῆς :

«Δώσατε ἀκριβεῖς πληροφορίες. Τὸ παρὸν Δελτίον εἶναι ἀπολύτως ἐμπιστευτικόν. Σκοπὸς του εἶναι νὰ διευκολύνη τὴν Σχολὴν : α) νὰ γνωρίσῃ καλυτέρον τοὺς σπουδαστὰς τῆς καὶ β) νὰ ἐκτελέσῃ κατὰ τὸν δυνατὸν ἀποτελεσματικώτερον τρόπον τὸ παιδαγωγικὸν τῆς ἔργον. Διατυπώσατε ἀπολύτως ἐλευθέρως τὰς σκέψεις σας. Πρέπει νὰ κατανοήσῃτε ὅτι ἡ Σχολὴ συζητεῖ καὶ δέχεται πᾶσαν ὀρθὴν ἀποφίν. Ὁ Διδάσκαλος δὲν παρέχει ἀπλῶς γνώσεις· εἶναι φίλος, σύμβουλος, καθοδηγητὴς καὶ συνεργάτης τοῦ σπουδαστοῦ. Ἀποβλέψατε μὲ ἀγάπην καὶ ἐμπιστοσύνην πρὸς τὴν Σχολὴν καὶ βοηθήσατέ την εἰς τὸ ἔργον τῆς. Ἡ συνεργασία καὶ ἡ ἀμοιβαία κατανόησις Διδασκάλου καὶ Σπουδαστοῦ εἶναι τὸ θεμέλιον τῆς μορφωτικῆς προσπάθειάς μας.

Δὲν γνωρίζω πόσον ἀποκρυσταλλωμένοι εἶνε αἱ ἀπόψεις τῶν σπουδαστῶν, ὅταν εἰσέλθουν εἰς τὴν Σχολὴν, ἔν ὅμως καλῶς γνωρίζω ὅτι ὅταν ἐξέρχονται, εἶνε ἐμπλεεῖ ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ καὶ ἀνθρωπιστικὰ ἰδανικὰ τῆς Σχολῆς. Πιστεύουν μαζί μου εἰς τὴν ἱστορικὴν καὶ πολιτιστικὴν ἀποστολὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὡς κυριαρχοῦ καὶ ἀνεξαρτήτου μονάδος μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῆς εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος, διότι πιστεύω ὅτι ἡ Ἑλλάς θὰ ἐπιζῆσῃ μόνον ἐάν κυριαρχηθῇ ὁ ἑλληνικὸς Λαὸς ἀπὸ πραγματικῶν ἐθνικῶν πνεύμα, ὅταν πιστεύσῃ, ὅτι Πατρίς εἶνε μόνον ἡ Ἑλλάς καὶ πρωτεύουσα τῆς μόνον αἱ Ἀθῆναι καὶ καμιά ἄλλη πόλις ἐντεῦθεν ἢ ἐκεῖθεν τοῦ παραπετάσματος.

Πιστεύω ὅτι μέσα εἰς τὴν Σχολὴν μας καλλιιεργεῖται τὸ τρίπτυχον τῆς Ἀληθείας, ποῦ ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν ταπεινοτέραν γνῶσιν, τῆς Ὁμορφίας, ποῦ ὑπάρχει καὶ εἰς τὸ εὐτελέστερον προῖόν τοῦ ἀνθρωπίνου μόχθου καὶ τῆς Ἀρετῆς, ποῦ εἶνε καθῆκον καὶ συμφέρον κάθε ἀνθρώπου.

Τὸ «Ἐρωτηματολόγιον» ἐπομένως εἶνε ἐκπαιδευτικὸν μέσον ἀναντιρρήτου χρησιμότητος, ὄργανον φωτισμοῦ μας καὶ καθοδηγήσεώς μας εἰς τὸ παιδαγωγικὸν μας ἔργον, διότι ἡ Βιομηχανικὴ Σχολὴ πιστεύει ὅτι καὶ τὰ ἀνώτατα σχολεῖα εἶνε παιδαγωγοῦντα ἰδρύματα καὶ ὄχι μόνον πηγαὶ «ἐπιστημονικῶν γνώσεων».

22. Ποῖαι εἶναι αἱ φιλοδοξίαι τῆς Σχολῆς Σας ;

Ὁρθῶς θέτετε τὸ θέμα. Κάθε ὄργανισμὸς πρέπει νὰ ἔχη φιλοδοξίας, καὶ πολὺ περισσότερον ἔν ἀνώτατον ἐκπαιδευτικὸν ἴδρυμα. Ἡ Σχολὴ, πράγματι, φιλοδοξεῖ νὰ δημιουργήσῃ ἀνώτερα καὶ ἀνώτατα διοικητικὰ (ὄχι τεχνικὰ) στελέχη, ποῦ νὰ ἐμπνεύσουν, νὰ καθοδηγήσουν καὶ νὰ διευθύνουν τὴν ὅκονομίαν τῆς Χώρας. Τὸ ἔμβλημα τῆς Σχολῆς εἶναι : ἱκανοὶ ἐπαγγελματίαι, καλοὶ Ἕλληνες, χρησιμοὶ ἀνθρώποι. Εἰς τὸ τρίπτυχον αὐτὸ κλείονται ὅλαι αἱ φιλοδοξίαι τῆς Σχολῆς. Θέλομεν νὰ δημιουργήσωμεν νέους ὄχι μόνον μὲ γνώσεις, ἀλλὰ μὲ δημιουργικὴν πρωτοβουλίαν, μὲ ἔρωτα διὰ τὸν τόπον

τους, με ανθρωπιάν, με ἦθος. Καί ἀνά πᾶσαν ἡμέραν οἱ διοικούντες τὴν Σχολὴν καὶ οἱ διδάσκοντες εἰς αὐτὴν θέτουν τὸ τριπλοῦν ἐρώτημα τοῦ Πυθαγόρα, διὰ νὰ ἔχουν τὴν ἠθικὴν χαρὰν νὰ δύνανται νὰ δίδουν ἰκανοποιητικὴν ἀπάντησιν : «Τί ἔπραξα, τί ὤφειλα νὰ πράξω, τί δέον νὰ πράξω» ;

Διότι οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὴν Σχολὴν πιστεύουν ὅτι δὲν ἄσκοον ἐπάγγελμα, ἀλλ' εἶναι ὑπηρεταὶ ἐνὸς ἀνθρωπιστικοῦ Ἰδανικοῦ : νὰ ὑψώσουν τὸ ψυχικὸν καὶ τὸ πνευματικὸν ἐπίπεδον τῶν νέων μας χάριν τοῦ Λαοῦ μας, διὰ νὰ ἔχουν τὴν τιμὴν νὰ γίνου ἀδριον ὁδηγοὶ του καὶ ὑπηρεταὶ του.

ΒΙΒΛΙΑ

ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΤΗΣ Α.Σ.Β.Σ.

- Χ. Ἀγαλλοπούλου.** Κοινωνική Ἀσφάλις
 » Μαθήματα Ἐργατικοῦ Δικαίου
Σ. Ἀγαπητίδης. Πολιτική Οἰκονομία
Γ. Ἀλεξανδροπούλου. Λογιστικαὶ Μονογραφαί Ἐργοστασίων
Δ. Γαλάνη. Τραπεζικά
Φ. Γεωργακοπούλου. Στοιχεῖα Βιομηχανικῆς Πολιτικῆς
 » Ἐφηροσμένη ἐπιχειρηματικὴ Οἰκονομικὴ
Γ. Γιαννοπούλου. Ἡλεκτροτεχνία
Ν. Δελούκας. Μαθήματα Ἐμπορικοῦ Δικαίου
Ν. Δερτιλῆ. Δημοσία Οἰκονομία
Δ. Δημητρακάκη. Γενικαὶ Ἀρχαὶ Δικαίου
Ν. Θεοδώρου. Μαθήματα Φυσικῆς (I—II)
Α. Καλλιαβᾶ. Γεωγραφία
Σ. Καλογεροπούλου. Δημόσιον Δίκαιον
Δ. Καμβυσίδης. Λογιστικὴ Ἐταιρειῶν
Χ. Κανελλοπούλου. Μαθήματα Συγκοινωνιακῆς Οἰκονομίας
Χ. Καραβᾶ. Γαλλισμοὶ
Δ. Κόλλιας. Ἰδιωτικὴ Οἰκονομικὴ
Π. Κουβέλης. Ὁ τόπος ἐγκαταστάσεως τῶν βιομηχανιῶν
 » Ἐνεργειακὴ Οἰκονομία
 » Μαθήματα Βιομηχανικῆς Πολιτικῆς
 » Προγραμματισμὸς καὶ ἐκβιομηχάνισις
Ι. Κουτσογιάννης. Ἀσφαλιστικά
Α. Στριφτοῦ Κριαρᾶ. Ψυχοτεχνικὴ
Α. Κυρκιλίτση. Μαθήματα Ἐμπορικῆς Πολιτικῆς
Φ. Λέτσα. Βιομηχανικαὶ ἐγκαταστάσεις
Ε. Μαργαρίτη. Οἰκονομικὰ Μαθηματικά
 » Στατιστικὴ
Ε. Μελετῆ. Τρίγλωσσος Στενογραφία
Γ. Ξυνοπούλου. Μεταλλευτικὸν Δίκαιον
Δ. Παπαδημητρίου. Ἐφαρμογαὶ Βιομηχανικῆς Λογιστικῆς
Σ. Παπαϊωάννου. Λογιστικὴ
 » Τεχνικὴ τοῦ Ἐμπορίου
 » Προβλήματα Λογιστικοῦ Δικαίου
Γ. Παυλίδης. Modern Commercial English Letter Writer
Π. Πέρδικας. Ἐμπορικὸν Δίκαιον
Α. Σαουνάτσου. Στατιστικὴ Ἐπιχειρήσεων
Κ. Σημαντήρας. Ἐμπράγματον Δίκαιον
 » Ἐνοχικὸν (Γενικὸν μέρος)
 » Ἐνοχικὸν (Ἐιδικὸν μέρος)
Σ. Στεφανοπούλου. Κοινωνικαὶ καὶ Φιλοσοφικαὶ Μελέται
Ε. Συνοδινοῦ. Χημεία
 » Ἐμπορευματολογία
Μ. Τσιμάρης. Λογιστικὴ
 » Βιομηχανικὴ Λογιστικὴ
 » Οἰκονομικὴ Ἐκμεταλλεύσεων
Ι. Φράγκου. Τελωνειακαὶ καὶ Δασμολογικαὶ Μελέται
Γ. Χαλκιοπούλου. Πολιτικὴ Οἰκονομία
Ι. Χρυσόχοῦ. Εἰσαγωγή εἰς τὴν Ὀργάνωσιν τῶν Ἐπιχειρήσεων
 » » » » » » Ἐργοστασίων
 » Ἐλεγκτικὴ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

1.	Σκοποί, κατευθύνσεις, μέθοδοι και ιδανικά τῆς Σχολῆς Δωρεάν	
2.	Ὁδηγὸς Σπουδαστοῦ	»
3.	Ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα μαθημάτων	»
4.	Ἀποστολὴ καὶ Ὁργάνωσις τῆς Σχολῆς	»
5.	Κανονισμὸς Εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων	»
6.	Πρόγραμμα Ἔργασιῶν Ἀκαδημ. ἔτους 1951)1952	»
7.	Πεπραγμένα Ἀκαδημ. ἔτους 1951—1952	»
8.	Πρόγραμμα ἐργασιῶν Ἀκαδημ. ἔτους 1952)1953	»
9.	Τὸ Κέντρον Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύσεως	»
10.	Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς Τόμος Α'	Δοχ. 100 000
11.	Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς » Β'	» 100 000
12.	Περιοδικὴ ἔκδοσις «Σπουδαί» ἔτος Ἀον—1950)1951	» 100 000
13.	» » » » Βον—1951)1952	» 100 000
14.	» » » » Γον—1952)1953	» 100 000

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΒΙΟΜΗΧΑΝ. & ΕΜΠΟΡ. ΕΡΕΥΝΩΝ

1.	Danty - Lafrance: Μήσις εἰς τὴν Βιομηχανικὴν Ὁργάνωσιν
2.	» Ἡ σύγχρονος μορφή τῆς ἐπιστημονικῆς ὀργανώσεως τῆς ἐργασίας
3.	Ed. Landauer: Συστηματικὴ ἐξέτασις τῆς οἰκονομικῆς ἀξίας μιᾶς βιομηχανικῆς ἐπιχειρήσεως
4.	American Institute of Accountants. Οἱ ἔλεγχοι ὑπὸ τῶν ὀρκωτῶν λογιστῶν τῆς Ἀμερικῆς
5.	M. S. Rodrigues. Οἱ συντελεσταὶ τῆς ἀμερικανικῆς παραγωγικότητος
6.	A. Smaile. Ποῦ βραίνει ἡ ἐπιστημονικὴ ὀργανώσις
7.	I. Χρυσόχοῦ. Στοιχεῖα Ὁργανώσεως Γραφείου
8.	» Ἡ οἰκονομικὴ ζωὴ τῶν ἐπιχειρήσεων
9.	» Ὁ ἀνθρώπινος παράγων
10.	» Ἡ ἐμπορικὴ ὀργάνωσις
11.	» Βασικὰ θέματα ὀργανώσεως
12.	» Βοηθήματα διὰ τὴν συστηματικὴν ἔρευναν τῶν ἐπιχειρήσεων
13.	» Περιγραφικὴ ἀνάλυσις ὑποδειγματικῆς βιομηχ. ἐπιχειρήσεως
14.	» Περιγραφή μιᾶς δρώσης ἐπιχειρήσεως
15.	» Ὁργάνωσις τῶν Ἀγορῶν — Πωλήσεων — Διαφημίσεως
16.	» Ὁργάνωσις μετὰ ἀπλᾶ λόγια
17.	» Τὸ Γραφεῖον ἐγκέφαλος τῆς ἐπιχειρήσεως
18.	» Ἀπὸ τὸ Σχολεῖον εἰς τὴν ζωὴν
19.	» Ἡ πρόοδος εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ὀργάνωσιν
20.	» Τὸ πεδῖον δράσεως τῆς ἐπιστημονικῆς Ὁργανώσεως εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις
21.	» Ἡ Τράπεζα ἀπὸ λογιστικῆς ἀπόψεως
22.	Σ. Παπαϊωάννου. Εἰσαγωγή εἰς τὰ Λογιστικὰ Πλάνα
23.	Ἐπιτροπῆς Μελέτης Λογιστικῶν Συστημάτων. Τὰ Λογιστικὰ Πλάνα (Τευχ. Α'.—Τὸ Αὐστραλιανὸν Λογιστικὸν Πλάνον)
24.	Διαφόρων. Λογιστικαὶ καὶ Ἐλεγκτικαὶ Ἀσκήσεις